

נראדה אור

פרשת נח תשפ"ד

גליון קצד שנה ד

באור רבוה"ק מלעכוויטש קוידענו

{ שניני אור }

חודש מרחשון מלשון מרחשין שפוטיה - פירש הרה"ק מרוזין, בחודש זה עדיין מרחשות השפתיים מתפלות הימים הקדושים. כעין זה פירש כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מרחשון מלשון **תבשיל רוחש** בבישולו, בחודש זה הלב עדיין רוחש ורותח - קאכט זיך מהארת הימים הקדושים.

בברכת אהבת עולם בתפלת שחרית מבקשים אנו שנזכה לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך, ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בשיחתו לחבורות הבחורים קודם ראש השנה, כי בפשטות הכונה לשמור מצוות לא תעשה ולעשות מצוות עשה ולקיים מצוות דרבנן, ובדרך רמז יש לפרש לשמור מלשון ואביו שמר את הדבר - לצפות לקיום המצוה, ולעשות - קיום המצוה בפועל ולקיים - לעשות קיום בנפשנו להארת המצוה.

כן לגבי עבודת ירח האיתנים שעבר עלינו לטובה, אוהזים אנו עתה בשלב השלישי - לקיים בנפשנו את הארת הימים לעולמי עד. ננסה לברר כיצד אכן נזכה לקיום זה.

אחד מהגרים בשכונתי יתכן לחגוג את הבר מצוה לבנו בשבת הקודמת. אך לאור המצב החגיגי התבטלה, זאת לאחר שחגיגת הבר מצוה של הבן הגדול ממנו התבטלה אף היא בהיותה בתקופת הקורונה. התאונן ואמר: **האם אסור לנו לתכנן מאומה!?**

והאמת - אכן כך, בכל תכנית שאנו מתכננים, בראש ובראשונה עלינו לדעת שאיננו ברשותנו ולהעביר ברצון את זכות ההחלטה כביכול על חיינו לבורא המנהיג ומתכנן הכל. וכלשונו של בעל חובות הלבבות: **למסור עצמו להנהגת הבורא.**

נמצאים אנו בתקופה לא שגרתית, איננו מבינים ואין ביכלתנו להבין כבשי דרחמנא, אך מה שבטוח שכל נקודה של אמונה הנשרשת בלבנו בתקופה זו על מאורעותיה קנין נצחי היא לנו. וזאת ודאי יכולים אנו לומר כי ככל הנוגע אלינו, מטרת המאורעות להביאנו לאמונת הבורא ביתר בהירות.

ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א ברעוא דרעיון בשבת שעברה כי מיד בשמיני עצרת מתחילים אנו בקריאת בראשית, כיון שמתוך גודל הקדושה והדבקות להם זכינו בימים הקדושים, נכון לבנו לקלוט בהירות את האמונה בבריאת שמים וארץ, ומתוך קריאה זו יוצאים אנו לתפקידנו בשנה החדשה - לעשות כל מעשינו מתוך אמונה בהירה.

בהבאת אור האמונה בנפשנו נזכה לקיים בנו אור המועדים לנצח.

{ דברות קודש }

שפלות הרוח בפני כל אדם

קטן ושפל לגבי אנשי דורו הרשעים, כי אמר לו הקב"ה (ו): (א) **כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה** הרי שהוא צדיק מהם.

והנה מטו משמיה דהרה"ק החוזה מלובלין ז"ע שאמר שאין מחזיק עצמו לצדיק ואף אם הקב"ה בכבודו ובעצמו יאמר לו צדיק אתה, לא יחזיק עצמו לצדיק אלא באותו זמן שנאמר לו מפי הקב"ה, אבל בעבור הזמן מאן יימר שעדיין עומד בדרגה זו. לפי זה יש לומר כי אף כאשר שמע נח מפי הקב"ה שצדיק הוא כלפי אנשי דורו, לפי גודל מדרגתו היה מקום שבעבור אותו זמן יחזיק עצמו שפל מהם.

בדורו של אברהם היה נח נחשב לכלום בעיני

עצמו

זהו יש שדורשים אותו לנגאי לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, כי בדורו של אברהם אחר שלא היה נאמר לו מפי הקב"ה כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה, היה יותר ויותר שפל בעיניו עד שלא היה נחשב לכלום בעצמו אפילו כלפי הרשעים, אבל בהיותו בדורו השפל ושמע מפי הקב"ה כי אותך ראיתי וגו' נחסר באפס מה בשפלותו לפי גודל ערכו כפי שנתבאר.

בזה יבואר מה דאיתא בזוה"ק (בפרשת ו) אילו היה בדורו של אברהם של משה ושל דוד לא היה נחשב לכלום ומה טעם חישב צדיקים אלו דייקא. אלא שג' צדיקים אלו זכו ביותר למדת השפלות, אברהם אמר **ואנכי עפר ואפר**, משה אמר **ונחננו מה'** (שמות טו, ז), ודוד אמר **ואנכי תולעת ולא איש'** (תהלים כב, ז), וע"ז אמר שבהיות נח בדורם לא היה נחשב לכלום וזוכה לשפלות בשלמות כאשר זכו המה.

זהו ביאור דברי רש"י אף נח מקטני אמנה היה, שאף שיש הדורשים לנגאי שלא השיג נח מדת השפלות כאשר השיג אאע"ה, ודאי לא אברהם לבדו החזיק עצמו בשפלות אלא אף נח מקטני אמנה היה שלא האמין והחזיק בחשיבותו. כי אמנם לא הרגיש שפל בעצמו כלפי אנשי דורו הרשעים, אבל היה אינו מאמין בעצמו שגדולה זכותו להנצל מהמבול הבא על כל העולם ולכך לא נכנס לתיבה עד שדחקהו המים.

נח תשע"ט, ליל שבת

ויבוא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול (ז, י).

ברש"י מפני מי המבול, אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבוא המבול ולא נכנס לתיבה עד שדחקהו המים.

איתא ממרן אדמו"ר האמצעי ז"ע בביאור דברי רש"י שבאמת היה נח מאמין באמונה שלמה שיבוא המבול כדבר ה', אלא שבגודל שפלותו היה מקטני אמנה בעצמו ואינו מאמין שינצל מהמבול בכח זכותו ולכך לא נכנס עד שדחקהו המים.

אמנם לפי זה יש לבאר מהו אף נח וכו', בשלמא לפי פשטות הדברים הכונה שלא רק רשעי הדור לא האמינו שיבוא המבול, אלא אף נח היתה בו שייכות לענין זה. אבל לפי הביאור שבא להפליג בגודל שפלותו של נח מהו אף נח וכו'.

מקודם כתיב (ו, ט) **נח איש צדיק תמים היה בדורותיו**, וברש"י יש מרבותינו דורשים אותו לשבח וכו', ויש שדורשים אותו לנגאי, לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום. וכבר תמהו בספה"ק הלא אמרו (אבות א, י) **הוי דן את כל האדם לכף זכות וכיון שאפשר לדרוש לשבח מה טעם יש דורשין לנגאי.**

שפלותו של אברהם אינו אפילו כלפי הרשעים

הביאור כי מצינו באברהם אינו שבקש רחמים על אנשי סדום ואמר (בראשית יח, כד) **אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר** וגו', ובתפלתו אמר (שם, כז-כח) **הנה נא הואלתי לדבר אל א-דני ואנכי עפר ואפר**, אולי יחסרון חמישים הצדיקים חמשה וגו', כלומר שהיה שפל ביותר עד שהרגיש בעצמו שפל מכל אדם ואף מאנשי סדום, ולכך בעת שאמר לו הקב"ה (שם ט) **זעקת סדום ועמורה כי רבה וחטאתם כי כבדה מאד**, עדיין סבר שמא יש שם צדיקים שבזכותם ינצלו כולם, ואעפ"כ כלפי עצמו אמר **ואנכי עפר ואפר** אפילו לגבי אנשי סדום.

ומתוך גודל שפלותו טרח ונתייגע לקרב כל באי עולם לאמונת ה', אחר שהיה סבור שאם הוא השפל מכולם זכה לאור אמונתו יתברך ודאי יכול וראוי כל אחד לזכות לכך. אמנם נח אף שכאשר העידה עליו תורה שהוא צדיק תמים ודאי היה שפל בעיני עצמו, מ"מ לא הרגיש בעצמו

לשבח שאם היה צדיק בדור שהוצרך להתגברות כל כך, כל שכן שבדור צדיקים היה צדיק יותר. ואף הדורשין לגנאי שבדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם אין כונתם שנחסר בצדקותו, אלא שבא לגודל צדקותו דייקא מתוך ההתנגדות מצד שכנגד, מה שלא שייך בדור של צדיקים. נח תשע"ד, קידושא רבא - בר מצוה

זהו 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך', בשני יצריך, שהיצר הרע מעמיד כנגדו מניעות בעבודתו ומבקש למשכו לצד שכנגד, ודוקא מתוך שנוצר להתגבר נגדו זוכה לעלות בהר'.
בזה יבוארו דברי רש"י כי נח שהיה בדור שפל מאד הוצרך להתגבר ביותר כנגד צד הרע, ולכן יש דורשין אותו

יש דורשים לגנאי - ערך מעלת הנשמה
אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו וגו' (ט.ו).

ברש"י בדורותיו, יש מרביתו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש דורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם.

לכאורה פלא הוא שהתורה מעידה שנח איש צדיק, וכן אומרים בתפלת ר"ה 'וגם את נח בהאבה זכרת וכו' ויזכור אלקים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה' וגו', כלומר שקידש והגביה הכל להשם יתברך ומה טעם יש דורשין אותו לגנאי.

יש לבאר כי הדורשים לשבח והדורשים לגנאי שניהם מודים שמצד עבודתו ויגיעתו היה נח בתכלית השלמות, ולפי ערך הדור השיג כל אשר היה יכול להשיג. אלא שדרשו הכתוב 'צדיק תמים היה בדורותיו' על ערך מעלת נשמתו.

הדורשים לשבח סברו שהיה גדול מאד מצד ערך נשמתו וזהו השבח לו שאם היה בדור של צדיקים היה צדיק יותר, כי לפי ערך נשמתו אילו היה בדור צדיקים היה נתעלה ומשיג יותר ויותר מאשר נתעלה בדורו השפל. אבל הדורשים לגנאי סברו שלא היתה נשמתו ברום המעלה כאברהם אבינו ולכן הוא גנאי שאילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכולם כי לא היה ביכלתו להשיג מה שהשיג אברהם לפי ערך נשמתו.

נמצא ששניהם לא באו לגרע ממעלתו, כי הדורשים לשבח משבחים גודל ערך נשמתו אף שלא השיג בדורו מה שהיה יכול להשיג לפי ערכו, והדורשים לגנאי סברו שלא היה ערך נשמתו גדול כל כך וזהו הגנאי לו, וממילא נדע שהשיג בכח עבודתו כל אשר היה יכול להשיג בדורו לפי ערך נשמתו.

נח תשע"ה, נתינה

יש דורשים לגנאי - שנתעלה מכח ההתנגדות

עוד יש לבאר כי הנה אמרתי לבחור הבר מצוה שבהכנסו לשנת ה"ג בא אליו אורח חשוב הלא הוא היצר טוב, אחר שהיצר הרע ניתן בו משעה שננער ממעי אמו, כדכתיב (ח, כא) 'כי יצר לב האדם רע מנעוריו', ומעתה יש לו לומר ליציה"ר הפרד נא מעלי ולהתחבר רק עם היצר הטוב. אמנם מאן ימר שהיצר הרע ישמע בקולו אחר שכבר שוכן בקרבו 'ג שנה [אף שב"ה התמודד עמו יפה בשנים אלו...]. וביותר הלא שנינו (ברכות נד.) 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך' (דברים ו, ה), בשני יצריך ביצר טוב וביצר הרע וא"כ אין לגרשו.

אלא ששני אופנים יש בהתעוררות האדם לעבודת הבורא, האחד שמצד נשמתו מתעורר ומתלהב לבו בעבודת הבורא ומרגיש חשק ורצון לעסוק בתורה ומצוות. והשני שמצד עצמו אינו מרגיש התעוררות אלא שעל ידי שמתגבר עליו הצד שכנגד למנעו מעבודתו ולמשכו להיפך הטוב ונוצר להתחזק ולהתגבר כנגדו, נתחזק ביותר בעשה טוב ועושה חיל בעבודת בוראו.

כאשר מצינו בכל הדורות גדולי ישראל שנתגדלו במקומות נדחים ושפלים ביותר, כי מתוך היותם שרויים בין אנשים שפלים במעשיהם הוצרכו להתגבר נגד סביבתם, ודייקא מתוך זה עלו ונתעלו בעבודתם.

**חובת השעה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
שמור נפשך מאד**

עת צרה היא ליעקב וממנה יושע בעזרתו יתברך ברחמים גדולים. בזמן כזה שבני ישראל נתונים בצרה ובשביה וכל כך הרבה יהודים זקוקים לרחמי שמים, הדבר היחיד שיש לעשות הוא להתחזק בתורה ותפלה ושאר כל הדברים שעוסקים סביב המצב אינם מועילים מאומה. כעת בקשו 'הושענא נפש מבהלה', ככל שנכנסים יותר לכל המתרחש מאבדים בכך את הישוב הדעת, הדבר היחיד שצריך לדעת הוא שיש להתחזק ולעורר רחמים שמים.

אמש אחר ההקפות השניות רציני לדבר מנקודה חשובה מאד אך כבר לא היה זמן להאריך. עיקר העיקרים שצריך להזהר בזמן זה, שתמיד בזמן מלחמה נעשים כל מיני פרצות שלוקח אח"כ חודשים ושנים כדי לתקנם ומה שנוגע אלינו הוא ענין קווי החדשות. קוים אלו נקראים באופן רשמי חרדים, אך האמת שהם משחיתים כל רגש של יהדות בנפשות יראי ה', כפי שאמרנו לי אנשים שנעשו מכורים לקווים אלו ומרגישים שזה עקר מהם כל רגש בתורה ותפלה.

בזמן מלחמה טבע האדם שסקרן לדעת חדשות, ולכן ישנם כפי הידוע לי שני קוים נקיים לגמרי שניתן לברר אצל חברי הוועד וראשי החבורות מה הם. איני רוצה להזכיר שמם כי מי שאינו צריך לכך אין ענין שישמע מהם, רק מי שמרגיש צורך לכך כטבע האדם לשמוע פעם - פעמיים ביום מה המצב, יכול לשמוע אך ורק בקוים אלו, וכל הקוים האחרים טמאים ופסולים בתכלית.

ומי מדבר על מה שב"ה אצלנו כמעט אינו מצוי, אך ברחוב יש שמסתובבים עם הכלים המאוסים, ואפילו אלו המאושרים שהתירו בשעת הדחק לצורך פרנסה, עדיין נשארו כלים מאוסים ואישרו אותם אך ורק לצורך הכרח הפרנסה, אבל לראות בהם חדשות וכדו' - אפילו בהבטה בעלמא אצל השני, הרי זה מאוס בתכלית המיאוס. כלים אלו מאוסים כמקומות המאוסים ויש להתרחק מהם בתכלית כדברי חז"ל (בבא בתרא כה.) מרחיקין את הנבילה מן העיר חמישים אמה, ובודאי שאף בזמן מלחמה אין להורות היתר להציץ בהם ברחוב.

כעת ראו בחוש 'אם ה' לא ישמור עיר שוא שקד שומר', כולם ראו שאין בטחון בשום דבר אחר, הדבר היחיד ששומר הוא לימוד התורה - אין שמירה כתורה. יעזור השם יתברך שמכאן ואילך יהא רק רחמים וחסדים על כל בני ישראל.

מתוך שיחת קודש, אפרו הגאון תפלת שהרית

כבר דברנו חומרת שמיעת קווי הנייעס הפסולים והטמאים בתכלית ומשחיתים את הנפש. ובדרך רמז עלה בדעתי שנרמז זה בפרשתו בענין קין והבל, כי קין ר"ת יש קווי נייעס... והבל ר"ת החיים בחיים כדאיאת בארז"ל (בסידורים), היינו בקשתנו בימים הק' 'זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים', והיא בקשת היהודי להשפיע בנפשו חיים ורוחניים בדבקות במקור החיים.

קין הורג את הבל - קווי הנייעס הורגים לגמרי חיות הרוחנית בנפש היהודי ל"ע. וכל אשר זכה יהודי להאיר בנפשו בעזרתו יתברך בימים הק', נפסד ל"ע בשמיעת קווים אלו המשחיתים ומכלים כל רגש ולחלוחית דקדושה.

מלבד זה יש לעורר בזמנים אלו שלא לסמוך ולבטוח על הצלחת חיילי הצבא, כי רק הבורא יתברך בעל מלחמות ומכניע את האויבים. ובודאי שכאשר מנהיגי הצבא ועושי המלחמה אינם שומרי תורה ומצוות, אין לנו שום חלק בהם ושייכות עמהם. ואין לנו אלא לבקש מהשם יתברך שיעשה עמנו ניסים להכניע אויבנו אף בהיות אנשי הצבא אינם ראויים לכך.

כדברי הכתוב בתהילים (פ, ג) 'לפני אפרים ומנשה עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו', פירש"י כשיהיו צריכים לתשועתך אף על פי שהם רשעים ואינם כדאי עוררה גבורתך להם, ולמה כי לכה לישועתה לנו לך נאה ועליך להושיע בין חייבים ובין זכאים וכו'.

ביותר יש להזהר בזמנים אלו ששומעים שהצבא הפציץ וכו' ונעשה טטטוש המוחין כביכול הם המנצחים, ובאמת בשמיני עצרת כבר ראינו מה יכולים בכוחם וכל אשר נעשים ניסים במלחמה אינו אלא חסד ה' שמושיע עמו אע"פ שאינם ראויים. יש להתפלל לפניו יתברך שיחוס על כל חלקי הקדושה ויתעוררו כל ישראל לשוב בתשובה שלמה, אבל כל זמן שעדיין לא זכינו לכך אין לנו חלק עמהם ואין תקוותנו ומבטחנו אלא בהשם יתברך. 'ה' צבאו-ת עמנו משגב לנו אלקי יעקב סלה', 'לה' הישועה על עמך ברכתך סלה'.

מתוך דברות הקודש בקידושא רבא פרשת בראשית

אספנו לי חסידי...

שיחת חברים בדרכי רבותינו

דווקא בשמיני עצרת?! | שני כתובים המכחישים זה את זה | לילה טוב אבא... | אהבה אהבה אהבה... |
| הדרכת המאור עינים בפרשת נח לימים אלו | | האצבע מכוונת אליך... | מפניך אליך אברח |

ימים לא פשוטים עוברים על ישראל - שיה בודדת בין שבועים זאבים, מכל עבר יושבים מליזני ישמעאלים
ימח שמם וזכרם וחפצים להכחיד את ישראל מגוי רחמנא ליצלן.

גם בזמנים אלו ואולי דווקא בזמנים כאלו, מתכנסים החברים בדיבורי אמונה וביטחון בה', יחד מתקרבים
לבורא כל עולמים, בטוחים בו ובאורו. כי כל העמים ילכו איש בשם אלוקיו אלו בנצחנימו ואלו ברצחנימו, זה
יתפאר עם כלי הנשק הרבים והרצחניים, ובקרנוהי ינגח לקבליה - עם צבא אדיר ונחישות לוחמים. אך -
אנחנו נלך בשם אלוקינו עולם ועד. תולעת ישראל אין כוחה אלא בפה!

בואו נפתח בשיר. מציע
אהרן יוסף:

אני מאמין באמונה שלמה
שהבורא יתברך שמו הוא
בורא ומנהיג כלל הברואים
הוא לבדו עשה ועושה
ויעשה לכל המעשים
בשולה"ט ליל חמשה עשר
בשבט שעעל"ט זמרו מילים
אלו בהתעוררות עצומה,
פעם ועוד פעם ופעם נוספת,
כי זה כל האדם. אין שום
מציאות מבלעדיו ית"ש בכל
מעמד ומצב בין בטוב הנראה
ההנגלה ובין כשהטוב לא
נראה לעין, אנחנו מאמינים

בני מאמינים כי אין שום רע יורד למטה! בשום זמן!

ברוך מרדכי: דומה, כי אחד הקשיים הכי גדולים במה שארע רח"ל בשמח"ת הוא. כי תמיד
חונכנו ויודעים אנו כי שמ"ע ושמח"ת הם הימים בהם השי"ת הכי קרוב לעם ישראל, זר לא
מתערב בשמחתנו עם בורא כל עולמים, ובדיוק ביום זה קרה דבר שכלפי חוץ כל כך קשה.
שלמה חיים: ברצוני להעמיק עוד מעט בנקודה זו. אם מתגלגל ליחיד קושי כל שהוא,
יודע ומאמין אותו איש כי בשלו הסער הגדול הזה, ולתיקון נשמתו ונפשו בא, יוסיף בתפלה
בתשובה ומעשים טובים ובאמונה תמימה והקושי יחלוף ברצות הבורא. אך כאן, כן, כן, כן
ישראל כולו ביום בו כפי שהזכיר ברוך מרדכי - יתיב עם מלכא בלחודוהי, לאחר חודש
שלם של תשובה ותיקון המעשים על ידי רובא דמינכר של כלל ישראל, בדיוק ביום זה בחר
השי"ת לייסר ביסורים כה גדולים את כל כלל ישראל.

חנוך העניך: ב"לג בעומר שנת תשפ"א לאחר האסון הנורא והבלתי נתפס כש"מ"ה נפשות
טהורות מסלתה ושמנה של ציבור היראים לדבר ה' עלו לשיבה של מעלה באתרא קדישא,
כינס כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בהנהיג את הציבור ובאותו מעמד ביאר והרחיב במהות
הנהגת הבורא - וכאן שני כתובים המכחישים זה את זה. ל"ג בעומר באתרא קדישא מחד,
ואסון נורא מאידך. התנגשות פנים אל פנים. שני כתובים המכחישים זה את זה. אך אנחנו
מאמינים בני מאמינים, ל"ג בעומר הוא יום של המתקה נוראה וחסדים נגלים באופן מבהיל
בפרט באתרא קדישא, ואסון זה? יבוא הכתוב השלישי - בורא כל עולמים שהוא ממת
ומחיה מוריד שאול ויעל, הוא הממתיק הדינים ומשפיע חסדים ביום זה והוא אשר בחר
ביום זה למקרה שאירע רח"ל.

ראש החבורה: אכן, גם בתקופה זו יש לשנן יסוד נורא זה. שמיני עצרת תשפ"ד היה יום
בו ישב קודשא בריך הוא בלחודוהי עם רחמימו - עם בני ישראל, אך באותו זמן ממש בחר
להכות באהבו - כנסת ישראל כלה קרואה בנעימה, וכמו שהתבטא כ"ק מרן אדמו"ר
שליט"א שוודאי מכה זו היתה כבר אחרי המתקנות גדולות של עבודת חודש תשרי. שני
כתובים הם, מכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השלישי - בורא כל עולמים יבוא ויכריע
ביניהם ברחמים גדולים. וכשיבוא ויתגלה בוכ"ע על העולם כולו בכבודו, נראה שאין הם
מכחישים זה את זה כלל וכלל.

אהרן יוסף: הזדמן לי להיות בכותל המערבי באחד מהלילות האחרונים. ראיתי שם יהודי
תמים מאד, שניגש אל הכותל והתחיל לדבר בקול רם אל בורא עולם: אבא שבשמים, אתה
הרי אוהב אותנו כל כך תראה מה קורה לנו, שונאינו רוצים להשמיד אותנו, אבא תשמור
עלינו ותכלה את אויבנו... לאחר מספר שניות הוא מנשק את אבני הכותל בהתרגשות
ואומר 'לילה טוב אבא...'

לילה טוב אבא! ואמונתך בלילות. כן, נדמה לנו שעכשיו לילה, החשכת לנו את העולם,
אך כשם שהילד הקט שאביו מחשיך לו את החדר בכדי שיוכל להרדם ולצבור כוחות ליום
המחר, מפחד מהחושך אך יודע כי אביו אוהבו אהבת נפש - כך נאמר אנו לאבינו שבשמים
- א גוטע נאכט טאטע, הגלות כה קשה וחשוכה אך אין לנו אבא אחר, אין לנו אל מי לברוח
כי אם אל אבינו שבשמים. אשר אהבת עולם אהבתך.

הבה נשיר כולנו יחד:

אלמלא הווי ידעני בני נשא רחמותא דרחים קודשא בריך הוא לישראל - אהבת השי"ת
לבניו עם בני ישראל, אין לה קץ ושיעור, כמאמרו של רבינו הקדוש מקארלין ז"ע שהשי"ת
אוהב את הרשע הגדול ביותר, יותר ממה שאני אוהב את הצדיק הגדול ביותר ויותר מאהבת
אב לבן. כמה יש לנו להתבונן באהבת השי"ת עלינו, אהבה, אהבה, אהבה! אין שום דין כלפי
כנסת ישראל! רק רחמים וחסדים!

הווי שאגין ככפיריא למרדף אבתריה - שאגת האריה מטילה יראה ואימה, כמאמר הכתוב
'אריה ישאג מי לא ירא', בני ישראל רואים ויודעים את אהבת השי"ת גם כשמעורר יראה

ופחד עליהם. אין הם
מתבוננים בפחד שבשאגת
הארי, רואים ויודעים הם
את האהבה העצומה
המתגלית בתוך שאגת
הארי.

יעקב יצחק: ברצוני
ללמוד עמכם שטיקל
בספה"ק 'מאור עינים' על
פרשת השבוע - פרשת נח
(ד"ה ותנח התיבה בחודש השביעי)
שדומה כאילו הוא נכתב
ממש לימינו אנו.

... והנה בעת שיש ח"ו
איזה פחד בעולם, על זה
כתיב 'מאותות השמים אל

תחתו' בעשותכם רצון השם, כי אומות העולם אינם יראים כי אם מהצרות, אבל הצדיק אינו
מפחד מהרעה ח"ו כי אם מתעורר מזה אל יראת השם..."

'הצדיק אינו מפחד' - עובד השי"ת אינו מביט ברעה החיצונית ובפחד, אלא מתבונן מדוע
שלח זאת השי"ת ומתחזק ביראת השי"ת, בקדושת הדיבור, בטהרת המחשבה, בשמירת
העינים וכבוד בית המדרש. נמשיך בלימודינו את דיבורי המאור עינים הקדושים, בהירים
כל כך לימינו אלו.

...אחר שאנו מאמינים שהשם הוי"ה ב"ה עשה את כל אלה, אז מחמת אמונתנו אנו
מביאים את השם הוי"ה ב"ה בתוך הדבר ההוא, ובעל החדס ובעל הרצון אינו חפץ במות
המת כי חפץ חסד הוא ונמתק הדין..."

המאור עינים מאריך כי כשהשי"ת מביא פחד לעולם את הוא שרצונו שנתחזק באמונה
ויראת השי"ת ונזכור שכל הפחד והיראה הם רק אמצעי ואופן להתקרבות אל השי"ת,
'מחמת אמונתנו אנו מביאים את השי"ת בתוך הדבר הזה' - כשהפחד בלבך מתגבר,
כשהחרדה מפני הבאות מתעצם, אתה מדבר אל השי"ת, מספר לו על הפחד, ומאמין שהוא
זה אשר הביא את הפחד, למען ענותך - לנסותך - להגביהך מלשון נס.

אם יורשה לי להציע שכל אחד מאתנו ילמד מאמר קדוש זה במלואו לראות מה שיחו
ושיגיו של העובד ה' בימים אלו.

ברוך מרדכי: מספר הרב פינקוס זצ"ל, כי בצעירותו כשהיה גר בניו יורק, נסע מדי יום אל
הישיבה ברכבת התחתית, עשרות שנים לאחר מכן לא יכול היה לשכוח את הפרסומת בה
היה נראה תמונת המצביעה לכיוון העומד מולה ואומרת: 'אתה כך וכך...' עד שהיה נדמה
לו שזה מכוון ישירות אליו, אך גם כשזו מעט הצידה נוכח לראות כי עדיין מכוונת היד
אליו... עד שהבין, אין כאן שאלה למי היד מכוונת... כל מי שמרגיש שהיד מכוונת אליו,
אליו היא אכן מכוונת.

שלמה חיים: אכן, כן, כל מי שמרגיש שהפחד והמורא שהוריד השי"ת לעולם מכוונים אליו
למען יתחזק ביראת השי"ת, ולא יסיח דעתו מדבר זה, אליו אכן השי"ת דיבר! הוא אשר
ימתיק הדינים וישפיע החסדים, אין סיבה להתעלם מהפחד והמורא, רק לקחת את הפחד
והמורא אל השי"ת, כמו שייסד רבינו שלמה אבן גבירול בפיוטו הנורא 'כתר מלכות'.

'אם תפקוד עווני אברחה ממך אליך ואתכסה מחמתך' אכן, אכיר בכך שיש פחד, פחד
נורא מעוונותי ומהדין, אך היות שאני מפחד - אברח אליך כי בצל כנפיך נחסה ונתלונן
באופן הבטוח ביותר - יסוד זה אמר הגרי"ז מבריסק ע"פ דרכו לימי הדין של ר"ה ויוהכ"פ.
אך אנחנו נאמר זאת בימים אלו, הפחד - פחד אך רצונו ית"ש שנכניס אותו בתוך הפחד,
נאמין ונדע בבירור שהוא יוצר הפחד והמורא, הוא ואין בלתו בורא הבלבול והמצוקה!
כבדי שנברח אליו, ורק אליו!

חנוך העניך: כבר אמר מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע: ללא הרבש"ע אי אפשר לעבור אפילו
את מפתח הדלת, ואתו אפשר לעבור אפילו כל ימים ונהרות שבעולם, לא עם טנקים ולא
עם מטוסי חיל האוויר, לא חיל רגלי ולא חיל ים, רק הרבש"ע מלוונו ומובילנו לחוף
מבטחים, הוא הנותן לנו לנצח את אויבנו.

ראש החבורה: מכאן נצא עם מבט אחר, מרומם יותר על תקופה זו. אכן יש מורא, לא
תמיד אנו מרגישים כי הקרקע מתחת רגלינו בטוחה, אך בורא עולם נמצא שם בתוך הפחד,
נמצא שם ומצפה שנברח אליו - מפניך אליך אברח.

ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, לית אתר פנוי מיניה, ולית מחשבה תפיסא ביה כלל!

א גוטע נאכט גוטע פריינד!

א גוטע נאכט טאטע!

זמר מה יפית וסגולתו לפדיון שבויים

אחד מבני החבורה

יסבלו ישראל עול הגלות כמה שנים ויחזיקו עצמם באמונה, תתקון מדת הנצח בסוד מה יפית ומה נעמת הרומז לנצח כמאמר הכתוב נעימות בימינך נצח.

השתא דאתינן להכא מובנת סגולת זמר זה המתחיל 'מה יפית ומה נעמת' הרומז למדת הנצח, לענין פדיון שבויים אשר אף זה ענינו בתיקון מדת הנצח, וכפי שיציאת שרה מבית פרעה היה בתיקון מדה זו.

ריקוד מה יפית לפני הפריץ מקרב את הגאולה

ואולי זהו פנימיות הענין שכאשר הפריצים ואומות העולם שמו את בני ישראל ללעג וקלס, ציוו עליהם לרקד לפנייהם מה יפית, וישראל הנתונים למשיסה היו אכן מרקדים לפנייהם. כי ריקוד מה יפית לפני הגויים הוא בחינת מדת הנצח הנתונה בשביה, וע"י שהיהודים סובלים עול הגלות ומרקדים ברגליים הרומזים לנצח והוד, בכך נתקנת מדת הנצח ויצאו בני משעבוד עול הגלות כדברי הרמח"ל.

ובסיום הזמר נאמר 'חי זקוף מן בקוראי שמך וכו' ואל תחרש לרש ואביון וכו' לבבו נשפלי, היינו שבזכות שפלות הלב וקבלת יסורי הגלות באהבה נזכה לזקיפת הראש וגאולת עולם.

ובפיוט הקדוש א-ל מסתתר בדיבור המכוון כנגד מדת הנצח נאמר: 'יה זכות אבות יגן עלינו, נצח ישראל מצרותנו גאלנו, ומבור גלות דלנו והעלנו וכו', והיינו כי בתקון מדת הנצח נזכה לפדיון נפשנו ולצאת מבור הגלות.

יציאת נח מהתיבה - תיקון מדת הנצח

ובמדרש רבה בפרשתן (לד, א) דרשו את הפסוק (תהלים קמב, ח) 'הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך' על נח שהיה כלוא בתיבה והתפלל שיצא ממנה, ונראה שאף תפלה זו רומזת למדת הנצח, וזהו סיום הפסוק 'להודות את שמך', כי ע"י תיקון מדת הנצח ויציאת אסיר ממסגר יזכה לתיקון מדת ההוד בשלמות.

ומה יצא הדבר שבניגון זה דווקא נהוג לומר ניגון 'מארש' המורה על נצחון, כי בניגון זה נתקן מדת הנצח כאמור. ומובן ביותר שייכות ניגון הרה"ק משפאלי ז"ע לזמר 'מה יפית' דווקא כי יסוד ושורש שניהם הוא פדיון שבויים ותיקון מדת הנצח. ואם אמרו חז"ל פטטיא דאורייתא טבין, הרי שמסתמא כן הוא גם בפטטיא במנהגן של ישראל אשר תורה שלמה היא.

רחמנא חוס! רחמנא פרוק! רחמנא רחם עלן! ובמהרה נזכה שיציא השי"ת ממסגר אסיר וכל השבויים בידי צוררי ישראל הקמים על ה' ועל עמו יזכו לגאולה קרובה אמן.

לפריצים הרשעים. אכן רבוה"ק כיוונו אז לבם לשמים, ובזכות זה יצאו מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה.

סגולה לפדיון שבויים

מכך שיציאתם לחרות היתה ע"י הזמר 'מה יפית' בכוונה נכונה, נראה כי סגולה מיוחדת יש בו לצאת מבית האסורים ולפדיון נפש. ואכן תיכף בתחילת הזמר נאמר 'מערב עד ערב לב חדים בבא עתך עת דודים גיל וששון ליהודים למצוא פדיום'.

פדיון שורשו ממדת הנצח

והנה ידוע מרבוה"ק שזמירות שבת אשר נפוצו ונתקדשו בפיות בני ישראל נתחברו ברוח הקודש. וא"כ מי יבוא בסוד קדושים, ובכל זאת אולי יתכן לומר בזה עפ"י המבואר בספה"ק דפדיון שורשו ממדת הנצח (ע"י אמרי יעקב ליל ב' דחנוכה תרע"ו, ובמצויין שם מסידור תפלה למשה להרמ"ק), לכן במכת ערוב דייקא המכוונת למדת הנצח נאמר (שמות ח, יט) 'ושמתי פדת בין עמי ובין עמך'. ובאמרי יעקב שם ביאר דתיבת 'פדות' היא השם הקדוש - הנרמז בתיבת 'דו' [כמאמר חז"ל טב למיתב טן דן], אשר השי"ת מכניסו בין ת"פ מחנות הסט"א ובוזה מנצחם ומכניעם.

עשרה נסיונות תיקון עשר ספירות

ובספה"ק מגילת סתרים להרמח"ל (עמ' 101) נכתבו דברים נוראים מכבשא דרחמנא בהם נתבאר כי עשרה הנסיונות אשר נתנסה בהם אברהם אבינו מכוונים כנגד עשר הספירות. וזל"ק הנוגע לענינינו:

רזא דנסינא רביעאה דאיהו 'ותקח האשה בית פרעה' (בראשית יב, טו), ורזא דא נצח דביה נצחונא תליא, וכד לאו איהו בתיקונא ואסתתך כדין ס"א שלטת ושכינתא אזלת בין קליפין בית פרעה ודאי, ופגימו דא עבדו אינון דרין ודרגא דנצח אתפגימת...

אבל כד חובין דישאל גרמו נסינא דא, אבד תוקפא דיליה ואומין דעלמא נצחו על ישראל ואזלו ביניהו, ורזא דא 'כי לוקח עמי חנם' (ישעיהו נב, ה). אבל בגין דסבלו נסינא דא ואתכפאו תחות אומין כמה שנין, בגין דא השתא בזכותא דלהון יתתקן נסינא דא רביעאה דאברהם לקשטא כלה דא בדרגא דנצח, וכדין יתמר בה 'הנך יפה רעית' (שיר השירים א, טו) יפה ודאי, ורזא דא 'מה יפית ומה נעמת' (שם ז, ז) דנעימו בנצח איהו כד"א (תהלים טו, יא) 'נעימות בימינך נצח'... עכ"ל"ק הנוגע לענינינו.

ותורף דבריו שלקחת שרה לבית פרעה הוא פגם במידת הנצח, וכאשר עמד אברהם אבינו בנסיון זה נתקנה מדת הנצח. וכאשר ישראל פוגמים במדת הנצח ח"ו מתגברים עליהם אומות העולם והולכים ישראל לגלות, וכאשר

בעריכת השולחן הטהור לביל שבת קודש פרשת בראשית שעעל"ט, ציוה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א למשוררים לזמר על 'מה יפית' את הניגון של הרה"ק משפאלי ז"ע - הניגון המכונה 'האפ קאזאק'.

אחר השבת שאלתי את אדמו"ר שליט"א מה היה הענין בזה, והשיב כי ידוע שהשפאלער זיידע עסק הרבה במצות פדיון שבויים ומסר נפשו עליה, על כן בזמן זה כאשר נפשות רבות מאחינו בית ישראל נתונים בצרה ובשביה בידי אויב אכזר ימ"ש נכון לעורר זכות האי סבא קדישא.

ושחתי לפניו את שמצאתי כעין זה בספרי מנהגי חב"ד כי המנהג אצלם לזמר באחרון של פסח ניגון קדוש זה, וכ"ק האדמו"ר מליובאוויטש ז"ע ביאר פעם טעם הדבר כי הס"ק משפאלי ענינו היה פדיון שבויים, וזהו ענינו של חג הפסח גם כן - יציאת ישראל ממצרים.

ויש להתבונן במה שסיבב השי"ת שיזמרו ניגון מסוגל זה דווקא על זמר מה יפית [אף שבפשטות המנהג לומר 'מארש' הוא דווקא בזמר זה].

אשירה לה' כי נאה

והנה ידועה העובדא שהיתה עם רבותינו הקדושים מרנן הס"ק מלעכוויטש ז"ע ורביה"ק הרא"ש מסטאלין ז"ע אשר פעם הלכו ברחוב בצוותא ברחוב העיר, ואותם הימים היו ימי מרד ואסור היה ללכת ברחוב ועל כולם להיות במעצר בית, משהלכו ברחוב נתפסו והניחום במשמר. שם בבית הסוהר ציוו עליהם: 'ספיווא מה יפית'... כלומר שירקדו 'מה יפית'. אמר הרה"ק מסטאלין לחברו ורעו הלעכוויטשער: 'אז מיר דארפין יא זינגען זאהל מען זינגען פאר וועמען מ'דארף זינגען' - אם מחייבים אותנו לשיר הרי עלינו לשיר למי שצריך - כלומר לפני ה', ופתחו בשירת 'מה יפית' ומיד נשתחררו (פרי ישע אהרן עמ' צד).

ובמאמרו המצויין של ידידנו הרה"ח ר' אביש שור שליט"א (באו"י קובץ קמא עמ' קסו) האריך בהשתלשלות נוהג קלוקל ומשפיל זה של הפריצים וגויי הארצות אשר היו מזלזלים ביהודים וציוו עליהם לרקד לפנייהם 'מה יפית', וזהו פשר כינוי 'מה יפית ייד' לכאלו שהיו מתחנפים

נרבת ידידינו
הרב שמואל צבי רוזנברג הי"ו
לכבוד שמחת תגלות בנו
היניק ישראל שלום שיחי'
יזכה לגדלו לתורה לחופה ולמעשים טובים